

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Keho osana merkityksen rakentumista: mitä viittomakielet paljastavat kielestä?

Tommi Jantunen – Ilta tieteelle 14. syyskuuta 2026

Työryhmä

Anna Puupponen
Senior Lecturer

Doris Hernández Barros
Postdoctoral Researcher

Sébastien Vandenitte
Postdoctoral Researcher

Jarkko Keränen
Postdoctoral Researcher

Laura Kanto
Academy Research Fellow

Benjamin Anible NTNU
Lindsay Ferrara NTNU
Gabrielle Hodge Edinburgh University
Gerardo Ortega Birmingham University

Tommi Jantunen
Professor

Tuija Wainio
Project Secretary

Juhana Salonen
Project Researcher

CIBR, SLC interpreters
JYU

Kehollinen näyttäminen viitotussa ja puhutussa kielessä

Showing the meaning via
bodily actions

Telling the meaning via
lexical units (signs)

Telling the meaning via
lexical units (words)

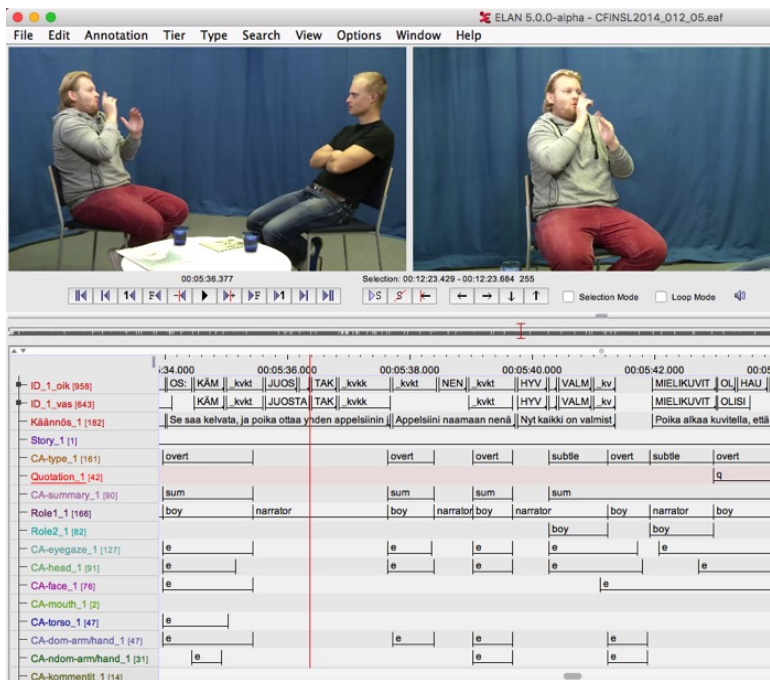
Showing the meaning
via bodily actions

Finnish Sign Language (left) and Finnish (right) utterance 'The snowman and the boy **are sitting** in a car **[in the manner shown]**'.

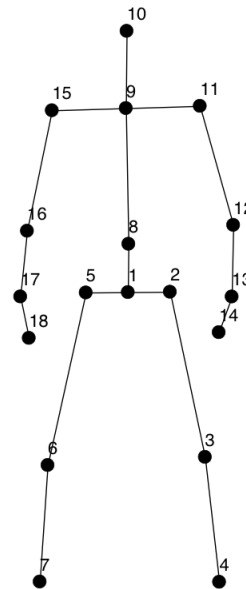
Käyttämämme aineistot ja menetelmät

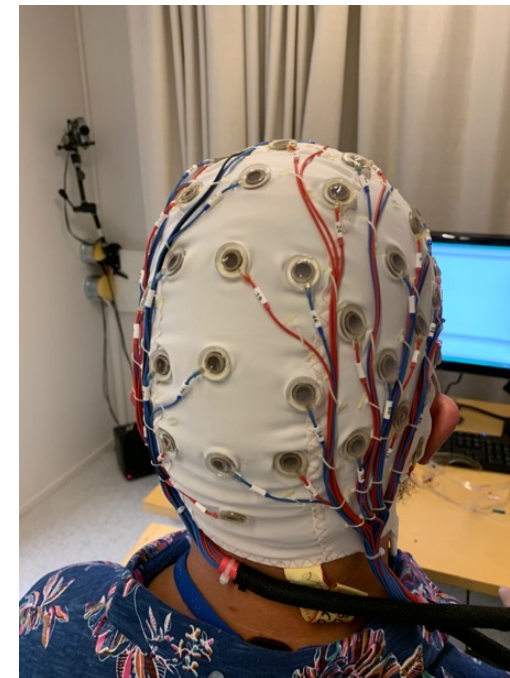
Viittomakielten korpusdata

Liikekaappausdata

Aivosähkökäyrädata (EEG)

Tuloksia – viittomakielten korpukset

- Vanhemmat viittojat käyttävät kehollista näyttämistä tarinoissa enemmän kuin nuoremmat viittojat.
- Ikäpolvieron syyt palautuvat ainakin osittain viittojen koulutustaan.
- 1970- ja 1980-lukujen vaihde on ollut vedenjakaja viittomakielten opetuksessa ja opetuksen ideologiassa.
- Koulutuksellisista ratkaisuista on seurannut, että kehollisen näyttämisen tapa on erilainen eri ikäryhmillä.

Tuloksia – liikekaappaus ja aivotutkimus

- Mittaukset vihjaavat, että merkityksen kertominen sanakirjaviittomilla ja lauseilla muodostaa jatkumon kehollisen näyttämisen kanssa.
- Pään ja torson liikkeet nopeutuvat ja laajenevat sitä mukaa, mitä enemmän kehollista näyttämistä käytetään – käsien liike sen sijaan hidastuu ja suppenee kehollisen näyttämisen määrän lisääntyessä.
- Aivojen toiminnassa merkityksen prosessointiin käytettyjen neuroniresurssien määrä vähenee kuuroilla äidinkielisillä viittojilla sitä mukaa, mitä enemmän kehollista näyttämistä tulkittavana oleva ilmaus sisältää.

Kehollisen näyttämisen jatkumo viittomakielessä

Kielikäsitukset, kiellentutkimus, yhteiskunta

- Standardikäsitys kielestä ilmiönä korostaa edelleen kielen paitsi vahvaa säännönmukaisuutta ja kaikinpuolista tarkkarajaisuutta, myös äänellisyyttä.
- Käsitys on helposti nähtävissä selailemalla esimerkiksi kielten ja kiellentutkimuksen oppikirjoja; muun muassa ele ja viittomakielet eivät ole yleensä oppikirjoissa aiheina.
- Tutkimuksen ja koulutuksen ylläpitämät kielikäsitysvinoumat sirottuvat laajempiin kieltä ja viime kädessä yksilöitä koskeviin päätöksiin.

- Hernández, D., Puupponen, A., Keränen, J., Ortega, G. & Jantunen, T. (2024). Between bodily action and conventionalized structure: The neural mechanisms of constructed action in sign language comprehension. *Brain and Language* 252 (2024), 105413. <https://doi.org/10.1016/j.bandl.2024.105413>
- Jantunen, T. (2022). What is "showing" in language? *Finnish Journal of Linguistics* 35, 169–184. <https://journal.fi/finjol/article/view/112142>
- Jantunen, T. (2023). Kieli on muutakin kuin puhetta: ei-äänellinen merkityksenvälitys ja viittomakielet osana kieli-ilmiötä. In L. Kanto, M. Toivola, A. Martikainen, I. Savolainen, & E. Vastamäki (Eds.), *Kieli elämän eri vaiheissa: näkökulmia kielen moninaisuuteen*, pp. 9-21. Puheen ja kielen tutkimuksen yhdistyksen julkaisu, 55. Self-archived copy: <http://urn.fi/URN:NBN:fi:ju-202305263296>
- Jantunen, T. (2024). Yksikielisyysvinouma, kielikäsitykset ja yhteiskunnallinen kielityö. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 15(2). <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-maaliskuu-2024/yksikielisyysvinouma-kielikasitykset-ja-yhteiskunnallinen-kielityo>
- Jantunen, T. & Rainò, P. (2022). Viittomakielet – Kielentutkimuksen mustajoutsen. *Tieteessä tapahtuu* 40:3, 24–28. <https://www.tieteessatapahtuu.fi/numerot/3-2022/viittomakielet-kielentutkimuksen-mustajoutsen>
- Jantunen, T., Puupponen, A., Hernández, D., Wainio, T., Keränen, J., Salonen, J. & Burger, B (2023). *Project data set of ShowTell – Showing and telling in Finnish Sign Language*. University of Jyväskylä. <https://doi.org/10.17011/jyx/dataset/89372>.
- Jantunen, T., Vandenitte, S., Hernández, D. & Puupponen, A. (2027). Microgenetic insights into the continuum of lexico-grammatical telling and enactment-based showing and into the nature of language. To appear in *Finnish Journal of Linguistics*.
- Puupponen, A., Kanto, L., Wainio, T. & Jantunen, T. (2022). Variation in the use of constructed action according to discourse type and age in Finnish Sign Language. *Language & Communication* 83, 16-35. <https://doi.org/10.1016/j.langcom.2021.11.006>
- Puupponen, A., Hodge, G., Anible, B., Salonen, J., Wainio, T., Keränen, J., Hernández, D. & Jantunen, T. (2025). Opening up Corpus FinSL: Enriching corpus analysis with linguistic ethnography in a study of constructed action. *Linguistics* 63:1, 277–316. <https://doi.org/10.1515/ling-2023-0196>
- Vandenitte, S., Puupponen, A., Hernández, D., Anible, B. & Jantunen, T. (2026). The kinematics of composite stories: A motion-capture study of manual telling sequences with varying degrees of constructed action in FinSL narratives. To appear in *Language and Speech*.

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO
UNIVERSITY OF JYVÄSKYLÄ

Kiitos mielenkiinnostanne!

tommi.j.jantunen@jyu.fi

jyu.fi/viittomakieli